

Úlohy a ciele UNHCR

Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR)
Regionálny Zastupiteľský úrad pre strednú Európu

FOTO: UNHCR/ P. WIGGERS



UNHCR na základe mandátu OSN riadi a koordinuje medzinárodné aktivity týkajúce sa ochrany utečencov a riešenia ich problémov na celom svete.

Prvoradým cieľom UNHCR je zabezpečiť ochranu práv a blaho utečencov. UNHCR sa usiluje zaistiť, aby každý mal právo vyhľadávať azyl, nájsť bezpečné útočisko v inej krajine a dobrovoľne sa vrátiť domov.

UNHCR tým, že pomáha utečencom pri návrate do krajiny pôvodu alebo pri ich usadení sa v inej krajine, hľadá tiež dlhodobé riešenia ich kritickej situácie.

Úlohy UNHCR sú určené Štatútom organizácie a regulované Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Protokolom z roku 1967.

Medzinárodné utečenecké právo vytvára základný rámec princípov pre humanitárnu činnosť UNHCR. Výkonný výbor UNHCR a Valné zhromaždenie OSN splnomocnili organizáciu aj na zapojenie sa do aktivít týkajúcich sa iných skupín. Tieto zahŕňajú osoby bez štátnej príslušnosti alebo osoby ktorých štátna príslušnosť je sporná a za určitých okolností aj vnútorne vysídlené osoby.

UNHCR sa snaží zmierniť situácie vyvolané núteným vysídlením tým, že nabáda štáty a inštitúcie, aby vytvorili vhodné podmienky na ochranu ľudských práv a mierové riešenie konfliktov. V snahe dosiahnuť tento cieľ, UNHCR sa usiluje posilňovať opätovnú integráciu utečencov vracajúcich sa do ich krajiny pôvodu, čím chce zabrániť vzniku situácií spôsobujúcich odchod ľudí z ich krajiny.

UNHCR poskytuje ochranu a pomoc bez rozdielu utečencom aj ostatným osobám na základe ich potrieb a bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo, politické názory a pohlavie. Pri všetkých svojich aktivitách venuje pozornosť obzvlášť potrebám detí

a snaží sa presadzovať rovnaké práva žien a dievčat.

Pri svojom úsilí ochraňovať utečencov a pomáhať riešeniu ich problémov UNHCR spolupracuje s vládami jednotlivých štátov, regionálnymi organizáciami, medzinárodnými a mimovládnyimi organizáciami.

UNHCR presadzuje zásadu účasti utečencov na rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú ich život a potrebu konzultovať ich názory.

Prostredníctvom svojich aktivít, v mene utečencov a vysídlených osôb, UNHCR rovnako presadzuje aj ciele a princípy Charty OSN: udržiavať medzinárodný mier a bezpečnosť, budovať priateľské vzťahy medzi národmi, podporovať rešpektovanie ľudských práv a základných slobôd.

Ciele UNHCR

Regionálny Zastupiteľský úrad pre strednú Európu pretransformoval svoju úlohu do štyroch konkrétnych cieľov.

Regionálny Zastupiteľský úrad pomáha a poskytuje rady vládam a mimovládnym partnerským organizáciám za účelom:

- 1** zabezpečenia prístupu žiadateľov o azyl na územie Európskej Únie a k azylovému konaniu na vonkajších hraniciach EÚ v Bulharsku, Českej republike, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku, Slovenskej republike a v Slovinsku,
- 2** nepretržitého monitorovania a zlepšovania životných podmienok žiadateľov o azyl v prijímacích centrách a iných priestoroch určených pre utečencov a snaží sa zabezpečiť, aby sa s týmito osobami zaobchádzalo s rešpektom s ohľadom na ich vek, pohlavie, iné rozdielnosti a ich špeciálne potreby,
- 3** zabezpečiť, aby azylové konanie bolo spravodlivé a účinné a aby azylová legislatíva a práca úradov zaoberajúcich sa azylovou problematikou boli v súlade s medzinárodnými právnymi štandardmi,
- 4** nájsť dlhodobé riešenia pre obidve strany prostredníctvom fungujúcej integrácie a presídľovania, vytvorenia priateľskej spoločenskej atmosféry smerom k utečencom a odmietania xenofóbnych a rasistických postojov.